

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Objava o osebnih zadevah. — Razglas glede letošnjega ogledovanja živine. — Razglas glede oddaje plemenske perutnine štajerske pasme. — Razglas glede prirejanja tečajev o lovljenju miši in krtic. — Kmetijski pouk pri vojaki c. k. domobranskega pešpolka št. 26 v Mariboru. — Ponovni načrti obdačenja vina. — O pridelovanju travinega semena. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Poročilo o stanju hmelja. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Tržna poročila. — Zadržga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Objavo o osebnih zadevah.

Njegovo c. in k. apostolsko Veličanstvo je z najvišim odlokom z dne 30. maja t. l. izvolitev Njegove ekselence grofa Edmund Attensa predsednikom c. k. kmetijske družbe štajerske blagovolilo najmilostivije potrditi.

Razglas glede letošnjega ogledovanja živine.

Visoki deželni odbor je z odlokom z dne 20. marca 1911, št. 8405/VII. 334 od osrednjega odbora c. k. štajerske kmetijske družbe predlagane roke za letošnje ogledovanje živine po dogovoru s p. n. okrajnimi odbori odobril. Po tem se bodo na Spodnjem Štajerskem vršila ogledovanja v sledečem redu:

Dne 28. avgusta	pri Sv. Lenartu v Slov. gor.,
" 29. "	v Gornji Radgoni,
" 1. septembra	v Marnbergu,
" 2. "	v Konjicah,
" 4. "	v Kozjem,
" 6. "	v Ptuj.

Ob enem opozarjamo na določbo v odloku visokega odbora z dne 20. julija 1899, št. 26.106 in § 20, odstavek 2. in 3. živinorejske postave z dne 17. aprila 1896, dež. zak. št. 41, da lahko dobi vsak posamezen razstavljavec v eni kategoriji (biki, krave, v plemenskih okoliših mlada živina) le po eno darilo v denarju in da ima, če prižene v kaki kategoriji 3 goveda, ki bi po splošni sodbi morala dobiti deželno ali državno darilo, pravico do bronaste, če pa jih prižene šest v eni kategoriji, pa pravico do srebrne deželne kolajne.

Od osrednjega odbora c. k. štajerske kmetijske družbe.

Št. 2776.

Razglas glede oddaje plemenske perutnine štajerske pasme.

O. O. namerava tudi letos, 1911, razdeliti med svoje ude plemensko, čistokrvno štajersko perutnino, v kolikor bodo dopuščala denarna sredstva, v to svrhu določena. Tozadavne prošnje pa morajo biti vsaj do 1. septembra 1911 pri osrednjem odboru c. k. kmetijske družbe štajerske v Gradcu, Stempfergasse 3, in se na zapoznele ne bo oziralo.

Posamezniki, ki pa morajo biti člani kake podružnice ali zadruge, naj vložijo prošnje pri načelstvu svoje podružnice. Podružnično predstojništvo ima dotične prošnje vestno pregledati, je li prošnik vreden in zanesljiv, njegovo dvorišče primerno (suho, odločena lega, da imajo kokoši dovolj prostora za prosto gibanje in je obenem ohranitev čiste pasme zjamčena), je odobriti in potem skupno vposlati osrednjemu odboru. Zgornja Štajerska dobi načeloma samo starošajersko pleme. Za Srednje in Spodnje Šta-

jersko si pridržijo kmetijska družba določitev pasme radi različnih krajevnih, rejnih in gospodarskih okolščin (hribovite, ravne lege, bližina gozdov, bavi se li prebivavstvo pretežno s pitanjem ali trgovino z jajci); to se mora v prošnji naznaniti in oziraje se na te podatke se bo določila ali sulmodolska, starošajerska ali pa celjska pasma. Prošenci za eno kurjo družino so navezani na sledečo izjavo:

"Podpisan prosi c. k. kmetijsko družbo za 1 kurjo družino pasme; če se njegovi prošnji ugodi, se zaveže, da hoče skrbeti za ohranitev čistega plemena na ta način, da ali odloči ali proda dosedanje tujekrvo pleme; oskrbeti si hoče čistokrvno kurjo pasmo, slušati navodila gospodov potovalnih učiteljev in skrbeti za razširjenje čistokrvne pasme na ta način, da zamenja jajca za domačo potrebo z onimi tujekravnih pasem."

Golice za prošnje, ki služijo ob enem kot reverzi, se dobé pri podružničnih načelstvih.

V Gradcu, 17. junija 1911.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Načelnik:
Attensl. r.

Glavni tajnik:
Juvan l. r.

Razglas glede prirejanja tečajev o lovljenju miši in krtic.

P. n. vodstvom podružnic naznanjamo, da osrednji odbor sporazumno s štajerskim sadje-rejskim društvom prireja tečaje o lovljenju miši in krtic, katere vodi gospod Gregor Pauritsch (Heinrichstraße 45).

Podružnice, ki želé imeti take tečaje, oziroma kmetje, ki želijo pomoč tega mišarja, naj svoje prošnje pošljejo osrednjemu odboru.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Kmetijski pouk pri vojaki c. k. domobranskega pešpolka št. 26 v Mariboru.

Dne 16. novembra 1910 se je bil na Štajerskem začel prvokrat kmetijski pouk za vojake v Mariboru. Poučevala sta dva strokovna učitelja mariborske deželne sadjerejske in vinorejske šole, in sicer splošno poljedelstvo gospod A. Jentsch, ki je vodil obenem pouk in gospod Oton Brüdgers. Tečaja se je udeležilo 20 nemških in 5 slovenskih domobrancev — ki so se oglasili prostovoljno — med njimi 1 narednik (feldvebl) 2 četovodja (cugsfirerja), 3 koprani, 4 poddesetniki (gefajrtarji) in 15 infanteristov. Pouk je trajal celotno 48 učnih ur; gosp. Jentsch je porabil

40 ur za poljedelsko splošno stroko, kakor tudi za gojitev kmetijskih rastlin in za živinorejo, gosp. Brüdgers pa 8 ur za vinorejo, sadjerejo in vrtarstvo. 40 ur se je porabilo za predavanja v vojašnici, 8 ur za praktična razkazovanja na posestvu vinorejske in sadjerejske šole. Po predavanjih se je razvil čim dalje bolj živahen razgovor. Gosp. polkovnik Kottes in pozneje na njega mestu gosp. podpolkovnik Schönauer in stotnik Zahlbruckner, ki so nadzorovali pouk, so se udeležili opetovano predavanj in praktičnih razkazovanj z veliko vnemo. Dne 19. maja se je končal pouk; udeleženci so se hvaležno poslovili od svojih učiteljev in se sme z velikim zadovoljstvom trditi, da se je ta prvi poskus te vrste jako dobro obnesel; pri vojaki se je kazala očitno velika vnema za stvar kot tako in se je nadati, da bodo imeli od tega res tudi korist.

Ponovni načrti obdačenja vina.

Misel in načrt obdačiti vino je imela kratek spanec. Na vinarskem kongresu lanskega leta na Dunaju se je ta za naše vinorejce toli neprijetna prikazen samo preplašila, pa ne docela odstranila; da niso le vinorejci, ampak tudi vinski trgovci in konzumenti lani nastopili tako mnogoštevilno in enotno, bi letos menda že ne bilo treba poskušati na novo. Nova državna zbornica naj bi dala temu zakonskemu načrtu veljavo; da pa ta postava za naše vinorejce ne obljublja nič kaj veselega, je razvidno iz razlogov, ki so že lani bili merodajni, da se je zganilo vse, kar ima le količjak interesa za vinorejo.

V prvi vrsti bi se seveda podražilo vino v vinotočih; to bi imelo spet nujno posledico, da si konzumenti morajo pritrpati užitek bodisi na kakovosti bodisi na količini; popraševanje za vinom pri producentih se bo na tak način zmanjšalo in cene padle. Poseben davek na vino v steklenicah bi povzročil pa to, da bi naša kvalitetna vina ne mogla tekmovali v ceni z inozemskimi in bi razen vin v steklenicah prišlo tudi marsikaj čez meje, kar je slabše nego naši odrivani pridelki. Po tem takem so, če se v resnici posreči nameravani davek zvaliti na ramena vinorejcev, vse borbe, vsi stroški in podpore za povzdigo domačega vinskega pridelka na potu k spopolnitvi spet zaman. Komaj se je pričelo s pridelovanjem kvalitetnih vrst spravljati vinorejo na pot, da bi se plačal trud, že se stavi spet ovira. Če se nadalje vpelje vinski davek, bodo finančni organi imeli pravico nadzorovati ne samo pridelovanje in prodajo vina, ampak bodo stali vedno za petami kmetovavčevimi in pri tem staknili še lahko marsikaj drugega, kar bi se dalo obdačiti.

Nadejati se je, da bo ta nevarnost zedinila vse naše kmetovavce k skupnemu in enotnemu odporu, tudi one tovariše, ki se ne pečajo z vinorejo. Kajti če se na videz obdači res samo vinotrštvo, bodo davčni valovi gotovo pljuskali tudi po pridelovavcih vina. Kmetijska družba ima nalogo braniti svoje člane in ona stori to tem laže, če se more sklicevati na kolikor mogoče vse kmetovavce v svojem področju.

H.

O pridelovanju travinega semena

Splošne opomnje. Nereelnost v trgovini s travinim semenjem, velike množine manjvrednega travinega semena, ki se ponuja, posebno iz Amerike in visoka cena posameznih travininih semen, vse to nam da želeči, da bi si potrebno množino travinega semena za zboljšavo in napravo novih travnikov in paš in za deteljne mešanice pridelovali po možnosti sami.

Ta način pridobivanja potrebnega travinega semena bi med drugimi imel tudi to prednost, da bi doma ali v kraju, kjer se bodo rabile razne vrste, vzgojene sorte semenja, posebno če so dobljene od vrst, rastočih v tistem kraju divje, dajale večje jamstvo, da bodo v podnebjju in zemlji, ki so je že vajene, boljše uspevale ko semena, ki so vzrejena v razmerah, ki so našim popolnoma tuje. Če pa bi se pridelalo več semenja, ko bi ga doma v lastnem gospodarstvu potrebovali, se lahko preostanek, če je njega kakovost dobra, proda za jako ugodne cene. Da pa lahko travino seme na veliko pridelujemo, za to je v prvi vrsti potreba, da sejemo samo čiste vrste in da se morajo saditi v vrstah, ker je tedaj obdelovanje mnogo lažje, ne glede na to, da je ta način sajenja naravnost potreben.

Tako začnemo vso delo ravno narobe kakor pri pridelovanju krme ali napravi travnika, to je, drugi pridelek sejemo kolikor mogoče na široko, travo pa v vrstah, da lahko enakomerno požene, raste, cvete in zori in da lahko potrebno okopavanje, rahljanje zemlje in zatiranje in pokončevanje raznega plevela kolikor mogoče zložno vršimo.

Nadalje se ne priporoča, da bi na enkrat kultivirali kolikor mogoče veliko število raznih trav, boljše je, če jih kultiviramo malo, najboljše samo eno vrsto, o katere uspevanju na dotični zemlji smo se prepričali na ta način, da smo primerjali divje rastoče rastline iste vrste v bližini.

Če hočemo seme tudi prodajati, potem igra poleg vsega drugega tudi veliko ulogo pri izbihi kake določene vrste popraševanje po nji in cena njenega semena.

Za uspešno pridelovanje travinega semena je nazadnje potrebno še vsaj najnavadnejše poznavanje zahtev in življenjskih pogojev posameznih travininih vrst z ozirom na kakovost zemlje, mokroto, toploto in luč, obdelovanje in gnojenje zemlje.

Zemlja in gnojenje. Za pridelovanje travinega semena potrebujemo pred vsem primeren kos njive. Za pridelovanje travinega semena je najprimernejše ono polje, ki se po svojih naravnih razmerah najbolj približuje značaju naravnega travnika, kjer najdejo rastline torej že nekaj pogojev za uspevanje.

Ali se naj odločimo za to ali ono zemljo, to je v veliki meri odvisno od zahtev in potreb trav, za katero smo se odločili.

Na vsak način pa mora biti zemljišče v popolni moči, če se nočemo že vnaprej odreči temu, da bi na njem pridelovali travino seme več let.

Nadalje mora biti polje popolnoma čisto, torej brez korenkega a tudi brez semenskega plevela, kar najlažje dosežemo s tem, če na njem prej pridelujemo kako okopavino, n. pr. krompir ali rono, vsled česar postane prst tudi rahla in prhka.

Za predpridelek je jako sposoben tudi grah, graholjka, detelja, oziroma mešanica, kajti vse te rastline spravijo dušik v zemljo; potrebno je samo še, da se zemlja s pravočasno praho in dobrim obdelovanjem pred zimo napravi rahla in prhka. Tudi repica je dober predpridelek. Vse trave potrebujejo pred vsem dušik in morajo imeti torej zelo dobro zemljo. Če stoje več let, zemljo zelo močno izsesajo, kar se najlažje vidi na tem, da je prvi pridelek na takem polju navadno zelo pičel in slab. Torej ni samo potrebno, da se zemlja za tako kulturo dobro pognoji, ampak vsako leto se še mora ona množina dušika in fosforjeve kisline, ki so jo rastline vzele iz nje, zopet spraviti vanjo z umetnimi gnojili. Pri tem gnojenju pa moramo opomniti, da je težko razkrojljiva, torej dalje učinkujoča Toma-

sova moka navadno boljša ko lahko razkrojljivi in dragi superfosfati.

Gnojiti taki kulturi neposredno s svežim hlevskim gnojem, se ne priporoča ravno, ker se od tega navadno izredi samo plevel in vsled preperenja gnoja, posebno zelo slamastega, zemlja preveč nakipne in se zrahlja, kar mladi travi nikakor ne ugaja. Zato je vedno boljše, da predpridelku močno pognojimo, pozneje pa gnojimo na zeleno, kakor sem že omenil.

Čas pridelovanja in gornji pridelek. Za posetev se z malimi izjemami (italijanska pahovka) priporoča spomlad (april). Pri sejanju se mora zimska vlaga po možnosti izkoristiti. Torej se naj seje, kakor hitro je zemlja na površini posušena, rahla in nekoliko pregreta.

Za gornji pridelek je najboljši oves; ječmen se, posebno na dobri zemlji, ne priporoča, ker se spodnji del njegovega stebela rad po zemlji vleže in tako travo duši. Za višji pridelek je porabna tudi poletna pšenica in rž. Ta višji pridelek ima nalogo varovati nežno travo pred pripekanjem poletnega solnca in mora plevel tako dolgo dušiti, da pridejo travine koreninice, ko so že dovolj razvite, v globlje, vlažnejše plasti zemlje. Višji pridelek se najprej, kakor že omenjeno, poseje prav na široko (v vrstah redko, le če je sejalni stroj na razpolago) in ne preveč na gosto. Dovolj je, če posejemo tri četrtine onega semena, ki je sicer potrebno za dotični kos. Pri ovsu n. pr. zadostujeta popolnoma 2 do 4 hl na hektar; to se ravna po tem, ali hočemo pustiti oves, da razvije lati, ali pa ga hočemo že, ko je visok 15 do 20 cm, prvič kositi zelenega.

Sejanje travinega semena. Ko smo seme višjega pridelka dobro zabranali, takoj posejemo v vrstah travino seme. Na malih kosih potegnemo z markerjem približno 3 cm globoke jarke in posejemo seme z roko.

Kako daleč naj bodo posamezne vrste narazen, to je odvisno od tega, kako zelo se razrastejo trave. Trave, ki imajo panoge, moramo navadno sejati v bolj oddaljenih vrstah, ko one, ki se zakošijo.

Pri večjih zemljiščih se bolj priporoča sejanje s strojem, samo da je treba stroj prej dobro preskusiti in ga naravnati tako, da seje ravno samo primerno množino semena. Finejše seme je dobro pomešati z dobro presejanim žaganjem ali suho prstjo, da se zveča njegov volumen. Pri semenu z velikim, bradastim resjem (n. pr. pri zlategem ovsu) pa smemo sejati samo z roko.

Spravljanje travinega semena v zemljo. Finejše vrste semenja ne trpijo, da bi se pokrile s prstjo; tudi ona, ki imajo bolj trde rese, se naj samo čisto narahlo pokrijejo s prstjo. Če sejemo s strojem, je torej dobro, če zemljo prej prevaljamo, odvzamemo uteži od lemežev, ali pa vzamemo stari stroj, ki že ne reže več tako globoko. Na noben način pa ni potrebno, da bi seme še zabranali, kvečjemu, če je seme zelo veliko, ga zavlačimo z lahko brano, obrnjeno ali verigasto brano, da pomešamo seme s fino prstjo, ne da bi ga spravili globlje v zemljo.

V vsakem slučaju pa, ali se je potem že branalo ali ne, se mora prst po setvi povaljati, ker se s tem seme k zemlji pritisne in lahko vsled njene vlage prej in hitreje vzklji. Večkrat bo, kakor hitro gornji pridelek vzkali, potrebno, še enkrat valjati, da se površina prsti ohrani dovolj vlažna. Pri malih kosih, na katerih ne moremo rabiti valjarja, lahko stisnemo zemljo z nožnimi deščicami.

Oskrbovanje setev. Pravo oskrbovanje travine setve se začne šele tedaj, ko pokosimo gornji pridelek. Treba je zemljo okapati, rahljati skorjasto površino in odstranjevati strnišče višjega pridelka. Ob enem moramo posebno pozornost obrniti na odstranjevanje in pokončevanje plevela. Za okapanje so primerne navadne motike. Planet junior, za velike kose je primeren tudi stroj. Po potrebi se naj to delo pred zimo še enkrat ali dvakrat ponovi.

V drugi spomladi se naj, kakor hitro zemlja to dopušča, nadaljuje z okapanjem in rahljanjem tako dolgo, dokler se vrste ne strnejo. Nato se samo še plevel pleje. Sedaj je važno tudi, da odstranimo tuje trave, ki so se na ta ali oni način vtihotapile v setev. Ko začne trava evesti, jih prah lahko spoznamo, zato pa moramo nasad

večkrat pregledati. Tukaj moramo pred vsem paziti na one trave, ki zgodaj cveto, pozno cve-toče pa tako ne morejo razviti semena, ker jih prej pokosimo.

Drugo, oziroma tretje leto pomeni navadno višek razvoja. Pležoče trave so tedaj ustvarile že gosto rušo, košaste postajajo vedno bolj široke in košate, ali z naravnim semenjem, ali pa s posttranskimi poganjki. Nasprotno pa se vedno vsiljujejo plevel in tuje trave, ki jih moramo vse vestno odstranjevati, če si hočemo ohraniti čisto seme. To je posebno tam težavno, kjer kultiviramo naenkrat več vrst trav ob enem. Tudi ne smemo prezreti škode, ki jo na travi lahko naredijo razni zajedavci. Kakor rž in razna žita, tako napada tudi cvetje trav kaj rada snetljivost. Timotejevko in pasjo travo napada betasta goba (*Epichloë typhina*), tudi medena rosa se kaj rada loti trav. Veliko škodo dela lahko pridelku travinega semena rožičavost ali rja v njenih raznih oblikah (*Puccinia graminis*, — *coronata*, — *straminea*). Med živalskimi škodljivci so najbolj nevarni ogrci, pozemske gosenice in mramorji, zato jih moramo pridno preganjati.

Žetev trave. Žetev trave je pač najbolj kočljivo poglavje pri vsem pridelovanju travinega semena. Le redke trave, kakor timotejevka in italijanska pahovka se dajo kositi, a še te le v rosi. Pri večini pa je najboljše orodje oster srp, posebno če je seme neenako zrelo in se rado iztepe. V ta namen primemo šop trave pod cvetom skupaj in ga kakih 15 do 20 cm nad zemljo odrežemo. Te odrezane šope polagamo takoj na rasprostrte plahte in jih pustimo do večera ležati na solcu. Pozneje jih sušimo in zorimo najboljše na zračnem gumnu ali na razprostrtih ponjavah kje na dvorišču, kjer imajo dovolj solnca in so varne pred vetrom. Tako delamo pri pridelovanju v malem. Kjer pa pridelujemo seme na veliko, porežemo travo jutraj v rosi, jo položimo v šopih na zemljo in pustimo par dni, da se posuši in dozori. Pri travah, ki zorijo zelo neenako, moramo zrele cvete posebe izrezati, eventuelno osmukati, da ne izgubimo preveč semena in da ne trpi kakovost pridelka.

Zrelost trave za žetev. Posebno važno je, da zrelo travo o pravem času požanjemo, da torej prav spoznamo čas, kedaj je trava zrela. Lataste trave cveto in zorijo od zgoraj navzdol. Torej moramo te trave požeti, kakor hitro se začno zgornja semena luščiti.

Pri klasastih travah pa gre razvoj najprej za kaki $\frac{2}{3}$ v višini klasa, od tam pa v enaki meri na vse strani naprej, kvišku in navzdol. Torej je tukaj prišel pravi čas za žetev, kakor hitro se dajo prva semena lahko izluščiti. Semena, ki so še mehka, potem med sušenjem dovolj dozori.

Nadaljnje znamenje je, da se dajo prva, to je zrela zrnca, na nohtu v moko zmleti.

Spravljanje, mlat in čiščenje semenja. Ko spravljamo požeto travo domu, moramo, kakor pri prosu, vozove pregrniti s ponjavami, da se nam preveč semena ne raztrosi in ne porazgubi. Nalagati in z voza jemati pa se samo z rokami.

Na gumnu se seme najboljše takoj izmlati ali vsaj iztepe, če ga moramo še nadalje sušiti. Seme, ki smo ga natepli ali namlatili, se lahko na kakem zračnem prostoru nasiplje 10 do 15 cm visoko, kjer ga večkrat premečemo in presipljemo, dokler ga ne očistimo. Pri čiščenju skušamo pred vsem odstraniti lahke sestavine: rese, drob, zuno, prah i. t. d. Navadno zadošča v ta namen rešeto, boljše opravijo to delo posebni mlinci za čiščenje travinega semena.

Pri posameznih latastih rastlinah, n. pr. pri travniški latovki in navadni latovki, se seme, ker je kosmato, rado sprime v klobčiče, tako da se težavno čisti in seje. V takem slučaju je zelo dobro seme z roko zmleti ali odrgniti, delo ki sicer ni težko, ki pa je precej pusto in dolgočasno. Olajšamo si ga na ta način, da seme na peči ali v kaki sušilnici zmerno posušimo, ga nekoliko odrgnemo, presejemo in ostanek še enkrat odrgnemo ter tako odstranimo kosme in rese.

V naslednjem prodajamo pregled vseh onih rastlin, ki so za pridelovanje travinega semena v naših krajih najboljše in najprimernejše.

Tek. št.	Slovensko ime trave	Trpi let	Visoka-Nizka	Panogasta-Košata	Zahteva zemlje	Zahteva vlago	Množina semena (breznatečka na ha)	Razdalja vrst v cm	Čas za setev	Čas cveta	Oblika cveta	Čas zrelosti	Štadij zrelosti	Način spravljjanja	Pridelek na ha v kg in (srednji)	Cena za kg leta 1906 1909 v K	Opomba	Nemško in latinsko ime
1	Angleška pahovka	4	N	P + K	glino in ilovico, posebno humozno peščeno ilovico	srednjo do veliko	40—50	20—25	pomlad	junij, julij (če ni predkošena)	klas brez res	julij, avgust žolt		v rosi s koso ali srpom	800—900 (400—500)	0.50 (0.47)	pozor na rožičke in rjo; se rada iztepe	Englisches Raygras <i>Lolium perenne</i>
2	Italijanska pahovka	2	V	K	humozno in peščeno ilovico	veliko	40—45	20—25	jesen, avg. sept.	"	klas z resami	"	"	"	800—1000 (400—500)	0.58 (0.52)	se sama zaseje in potrebuje mnogo dušika (gnojnica!)	Italienisches Raygras, <i>Lolium italicum</i>
3	Pasji rep, grebenčica	nad 9	N	"	lahko ilovico, svežo peščeno ilovico	srednjo	20—25	15—18	pomlad	"	latast klas, seme trdno	"	"	"	400—600 (250—300)	2.10	dobra paša, malo stebel (gnojnica!)	Kammgras, <i>Cynosurus cristatus</i>
4	Lisičji rep	4	V	P	humozno glino in ilovico.	veliko	sejati z roko, pomešati s prstjo, 15—20	25—30	"	maj, junij	latast klas, nepravo seme rado izpada	junij, julij, zelo nerodno; nepravilni plodi se dajo lahko osmukati		izrezati ali osmukati	zelo različno (100—200)	2.00 (1.70)	rožički! gnojiti z gnojnic	Wiesenfuchsschwanz, <i>Alopecurus pratensis</i>
5	Mačji rep, svinjski rep ali timotejka	4	"	K	"	"	10—15	25—30	"	junij, avgust	klas, trdno se držeč	avgust, september, žolt		v rosi kositi	1000—1600 (500—800)	0.70 (0.57)	dobra tudi za mešanico z rdečo deteljo	Timotheegrass, <i>Phleum pratense</i>
6	Pasja trava	4	"	"	vsako dobro obdelano zemljo	srednjo	20—30	22—30	"	junij, avgust	stisnjen lat	junij, september, žolt		in pustiti zo-reti v stavah	700—900 (300—500)	1.45 (1.20)	se lahko prvo jesen zelena kosi (gnojnica!)	Knaulgras <i>Dactylis glomerata</i>
7	Travniška latovka	nad 9	N	P	lahko ilovico, peščeno ali humozno ilovico	"	10—18, ostrgati in pomešati s prstjo ali žaganjem	20—25	"	maj, junij	kosmat lat	junij, julij, ko se začne zrna v gornjem latu luščiti		v rosi; če je neenako zrela, posamezno izrezati	300—400 (150—200)	1.50	prodaja se navadno odrgnjeno seme (gnojnica!)	Wieserispengras, <i>Poa pratensis</i>
8	Navadna latovka	5	V	"	dobro, humozno ilovico, a tudi težko zemljo	srednjo do veliko	10—18	20—25	"	junij, julij	"	junij, avgust, ko se začne zrna v gornjem latu luščiti		"	150—300 (različno)	3.25	rada izpada (gnojnica!)	Gemeines (rauhes) Rispengras <i>Poa trivialis</i>
9	Trstikasta biljnica	nad 9	"	K	rodno glino in ilovico	veliko	40—50	20—25	"	"	lat	junij, avgust, žolt		v rosi s srpom; dati na plahte	800—1600 (400—800)	2.70 (2.30)	ko je zelo zrela, se rada iztepe	Rohrschwengel, <i>Festuca arundinacea</i>
10	Travniška biljnica	nad 9	"	"	humozno in lahko ilovico	"	40—50	20—25	"	junij, avgust	"	avgust, september, žolt		"	"	1.05	ko je zelo zrela, se rada iztepe (gnojnica!)	Wiesenschwengel, <i>Festuca pratensis</i>
11	Raznolistna biljnica	nad 9	"	"	peščeno ilovico in ilovnati pesek	srednjo	25—40	20—22	"	maj, junij	"	junij, julij, žolt		v rosi s srpom	zelo različno 200—400	0.98	se nahaja tudi v senčnih legah, na robih gozdov	Verschiedenblät-teriger Schwengel, <i>Festuca heterophylla</i>
12	Rdeča biljnica	nad 9	N	P	vlažno, humozno zemljo, tudi barje in pesek	razno	25—35	20—25	"	"	"	"		"	zelo različno 200—350	0.93	za barjaste travnike; se rada iztepa	Roter Schwengel, <i>Festuca rubra</i>
13	Ovčja biljnica	nad 9	"	K	peščeno zemljo	srednjo	25—28	20—22	"	"	"	"		"	zelo različno 200—400	0.92 (0.62)	za paše na peščeni zemlji, rada izpada	Schafsschwengel, <i>Festuca ovina</i>
13a	Trda biljnica	nad 9	"	"	"	"	25—28	20—22	"	"	"	"		"	zelo različno 200—450	0.64	"	Härtlicher Schwengel <i>Festuca duriuscula</i>
14	Stoklasa ali glistnik	nad 9	V	K	lahko, suho apneno zemljo	malo	25—30	18—20	"	maj, junij	"	junij, julij, žolt		"	zelo različno 400—600	1.40	ne trpi gnojice	Aufrechte Trespe <i>Bromus erectus</i>
15	Gladka stoklasa	nad 9	"	P	peščene ilovico	srednjo	30—40	18—20	"	junij, julij	"	junij, avgust, žolt		"	zelo različno 400—800	1.06	prenese tudi slabo zemljo	Wehrlose Trespe <i>Bromus inermis</i>
16	Zlata trava (florin)	nad 9	N	"	razno mokro, tudi humozno in peščeno prst	razno do veliko	z roko; 7—8; pomešati s prstjo ali žaganjem	25—30	"	"	"	junij, avgust, žolt, ko se dajo plodi smukati		"	350—400 (200—300)	1.15 (0.88)	spravi v zemljo pirnico	Fioringras <i>Agrostis (alba) stolonifera</i>
17	Zlati oves, imenovan tudi zlata pahovka	nad 9	"	K	apneno humozno ilovnato zemljo	srednjo do veliko	z roko; 10—15	15—20	"	junij, avgust	lat mehak	junij do septembra		v rosi s srpom na plahte razprostrti	300—400 (200—300)	5.30 (2.75)	se rada iztepe, težko čisti in mnogo ponareja (gnojnica)	Goldhafer <i>Avena flavescens</i>
18	Francoska pahovka	4	V	"	globoko humozno in apneno ilovico	srednjo	50—60	20—25	"	junij, julij	lat	junij, avgust, žolta		v rosi s koso; plahte na voz	400—600 (300—400)	1.70 (1.20) (0.90)	občutljiva za stoječo moč, rjo in smod	Französisches Raygras <i>Avena elatior</i>
19	Medena trava	nad 9	"	"	humozno ilovico in barje	mного	20—22	20—25	"	maj, julij	"	junij, avgust, ko se lat skrči		v rosi; plahte	1000—1200 (500—600)	0.82 (0.44)	za slabo peščeno zemljo	Wolliges Honiggras <i>Holcus lanatus</i>

* Ta števila se menjajo skoro vsako leto, zato je večkrat potreben nameček ali dodatek.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

748. seja dne 17. junija 1911. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: Ekscelenca načelnik Edmund grof Attems, oba podnačelnika Henrik vitez pl Plessing in Roman Neuper, zastopnika visokega deželnege odbora Franc grof Attems in Franc Hagenhofer, 20 članov O.O. in glavni tajnik Juvan ter tajnik Holz kot zapisnikarja.

Predsednik pozdravi navzoče in otvori sejo. Zapisnik zadnje, 747. seje kroži v vpogled in nato se preide na dnevni red.

1. Poročila in predlogi perutninarskega odseka.

Glavni tajnik poroča o uspehu seje, ki se je vršila 16. junija 1911 in v kateri se je ta odsek na novo konstituiral; izvoljeni so bili: za načelnika ekscelenca Edmund grof Attems, za njegovega namestnika pa I. podnačelnik kmetijske družbe Henrik vitez pl. Plessing.

Se vzame na znanje.

a) Poročilo visokemu c. k. poljedelskemu ministrstvu o načinu razdelitve državne in deželne podpore za leto 1911 v znesku 9300 K, oziroma 2000 K.

Poroča glavni tajnik.

Primerno predlogu odseka sklne O.O. državno dotacijo za pospeševanje perutninarstva v letu 1911 v znesku 9300 K porabi na ta način, da bo dal štirim strokovnim društvom perutninarskim, namreč v Radvanju, Mariboru, Gradcu in Leobnu letno podporo v znesku po 1250 K, skupno torej 5000 K; ostalih 4300 K pa bo O.O. porabil na ta način, da bo nakupil plemensko perutnino in jo razdelil med podružnice.

b) Določitev roka za razpis razdelitve plemenske perutnine v listu.

Od glavnega tajnika prečitani in od odseka za perutninarstvo sprejeti in odobreni razglas glede oddaje subvencijske perutnine se sprejme in sklne se priobčiti ga v obeh družbinih listih 1. in 16. julija, v številkah 1. in 16. avgusta pa na ta razglas kratko opozoriti. Kot končni rok za vpošiljanje prošenj se določi 1. september.

c) Določitev začetka razdeljevanja perutnine.

Sklne se začeti z razdeljevanjem subvencionirane plemenske perutnine v začetku oktobra in izvršiti to akcijo s pomočjo deželnega nadzornika za živinorejo, gospoda Martina Jelovškega, kakor doslej potom družbine pisarne.

d) Določitev meje in višine cen za nakup plemenske perutnine.

Določi se cena 6 do 10 K za peteline in 5—8 K za kokoši.

e) Določitev plemen, ki se naj dajo družbinim podružnicam razmerno s številom njihovih članov.

Primerno predlogu odseka priporoča poročavec, naj se dajo podružnicam, ki imajo

100 članov . . .	3 plemena.
100—200 " . . .	5 plemen,
200—300 " . . .	7 "
nad 300 " . . .	10 "

Član O.O. Reitter priporoča, naj se dajejo večja plemena, Czeicke pa priporoča, naj se skuša plemensko perutninarstvo osredotočiti po občinah. Nasproti obema pa opozarja poročavec na nedostatnost sredstev in na ugodne uspehe, ki jih je O.O. dosegel z dosedanjim načinom izvrševanja te akcije. Član O.O. se pridružuje

Krakofžik.

mnenju poročavca in prosi O. O., naj ostane pri starem, preskušanem načinu. Pri glasovanju je bil predlog odseka sprejet.

f) Poročilo o delovanju gornještajerskega perutninarskega društva v letu 1910.

Poročavec glavni tajnik posname iz poročila, da je imenovano društvo v letu 1910 razdelilo 114 repov plemenske perutnine in 1330 jajec za nasad in da se akcija, ki dela na to, da bi se tudi na Gornjem Štajerskem razširilo staroštajersko plemo perutnine, lepo razvija in napreduje. Za stavbo novega hleva za perutnino se je dala podpora 60 K. Društvo, ki ima danes 239 članov, bo čez nekaj let že lahko delilo plemensko perutnino in jajca za nasad iz lastnih vzrejališč. Iz dveh vzrejališč navaja poročilo 127, oziroma 155 jajec na kokoš in leto, število kokoši pa znaša 42, oziroma 35 glav.

Poročilo se vzame na znanje.

2. Poročila in predlogi živinorejskega odseka.

a) Zveza muredolskih živinorejskih zadrug na Štajerskem pošilja poročilo o delovanju v letu 1910.

Poročavec glavni tajnik omeni iz obširnega in zanimivega poročila, ki ga je o tej stvari podal v odseku za živinorejo in mlekarstvo, bistvene točke, ki so jasen dokaz za lepi razvoj in živahno delovanje Zveze muredolskih živinorejskih zadrug. Zveza je imela v letu 1910 2145 članov; iz denarnega prometa, ki je znašal 99.315 K, se vidi, kako živahno je njeno delovanje. Plemenski živinski sejmi so leto za leto boljše obiskani, velik del plemenske živine, ki se prižene na ta sejem, kupi vsako leto navadno c. k. kmetijska družba. Počasi se ukorenini tudi prepričanje, da je dokaz potomstva koristen in potreben, kar se vidi že na tem, da si ga oskrbuje že skoro 25% članov. Poprečno se giblje cena za bike okoli 440 K, za telice pa okoli 400 K. Kvalifikacija daje poprečno 68 točk, kar je na vsak način zelo lep uspeh. Posebne omembe vredna pa je akcija za določitev dojiva s kontrolo mleka, ki kaže nelepo in zadovoljivo poprečje, ampak posamezne naravnost krasne uspehe. Poročavec še razloži tabelo v brošuri in predloži, naj se poročilo v popolnem obsegu sprejme v družbino glasilu.

Predlog je bil sprejet.

b) Dosedanji pašni rezultati c. k. posestva na Kraglu. Poročilo, poslano od pisatelja dvornega svetnika dra. Teodorja pl. Weinzierla.

Poročavec član O. O. Zettler govori najprej o dosedanjih uspehih na c. k. posestvu v Kraglu, ki je bilo od c. k. poljedelskega ministrstva vsled opetovanih prošelj raznih posestnikov prirejeno za pašo in kjer so se dosegli tako lepi in ugodni uspehi, da mora biti vse prebivavstvo hvaležno c. k. poljedelskemu ministrstvu za to ureditev. V letu 1910 se je na to pašo skupno prignalo 107 glav (82 telic in 25 mladih bikov); v prvi perijodi paše se je vsak del spaševal do 3 do 4 (kvečjemu) tedne, v drugi samo dva tedna in v zadnji le še 1 teden. Na boljših delih se je pasla živina v teku 116 dni štirikrat, na slabših trikrat. Na koncu paše so se vse živinske steze izravnale in prekopale, plevel in ostala nežitna krma sta se pokosila. V letu 1910 je vseh 105 glav pridobilo na teži 6193 kg ali 59 kg na glavo; dnevni prirastek je znašal pri telicah poprečno 0.53 kg, pri bikih 0.59 kg; največji prirastek med to pašo je pri telicah znašal 140 kg, pri mladih bikih pa 95 kg. Ti uspehi iz leta 1910 in sledeči bodo služili kot podlaga znanstveni preiskavi paše, ki bo obsegala redna in sistematična opazovanja, študije in poskuse v rastlinarskih prašanjih, pridelovanju travinega semena in zboljševanju najboljših in najbolj razširjenih pašnih rastlin.

Poročilo se vzame na znanje in na predlog člana O. O. Klammerja se sklone ugoditi pozivu dvornega svetnika Weinzierla in prirediti 12. julija ekskurzijo članov O. O. na posestvo Kragl.

c) Podružnica pri Sv. Juriju ob Ščavnici prosi za dve subvencionirani plemenski telici.

Poročavec glavni tajnik omeni, da se je v živinorejskem odseku, ko se je stavil predlog, naj se ta prošnja zavrne, vzdignila debata o tem, ali se naj telice načeloma še nadalje subvencionirajo ali ne. Eden del zastopa stališče, da senaj ta način sub-

vencioniranja principijelno enkrat za vselej odpravi, drugi del pa v tej stvari ni hotel skleniti nobenega obveznega sklepa, ker se vendar najdejo razmere, v katerih se z dajanjem subvencioniranih telic dosežejo ugodni uspehi. Zato prečita poročavec predlog živinorejskega odseka, ki se glasi:

„O. O. blagovoli skleniti, naj se zaproseni subvencionirani telici kmetijski podružnici pri Sv. Juriju ob Ščavnici ne podelita, dalje, da se v bodoče navadno naj ne dajejo subvencionirane krave in telice, ker je pokazala izkušnja, da se s tem v širših slojih kmetovavstva ne dosežejo ravno veliki uspehi za povzdigo živinoreje, ampak da se — nasprotno — s tem ravno najbolj ovira in zadržuje širitev zadružne bikoreje, ki je za povzdigo in pospeševanje živinoreje najboljše in najuspešnejše sredstvo.“

Predlog je bil sprejet.

d) Mnenje visokemu deželnemu odboru o prošnji podpornega društva za škodo pri živini v Krampenu, naj se mu podeli podpora.

Poročavec član O. O. Hirsch navede, da je društvo, odkar obstoja, iz izkupička za v sili zaklano rogatino dalo iz svojega efektivnih podpor v znesku 29.860 K. Vsled vednega in v zadnjem času naravnost strašno naglega nazadovanja onih gospodarstev, ki imajo samo po eno, kvečjemu dve glavi rogatine, je nazadovalo število članov od 154 na 80; vsled draginje in visokih živinskih cen, ki gredo še vedno više pa bo članom počasi popolnoma nemogoče, spraviti podpore, ki so po pravilih potrebne, skupaj iz lastnih sredstev. Vsled tega se bo moralo društvo najbrže razdružiti, kar pa bo za gospodarstvo tamošnjih prebivavcev velika škoda, ker bo komaj kateri imel toliko sredstev, da bi si v slučaju nezgode kupil novo živino. Po večini so delavci tovarne za železo v Neubergu in drvarji iz cesarskih gozdov. Kmetov ni med njimi, ker šteje občina samo še dva kmeta. Na pasmo se ne gleda, mesar dobi približno 90% vseh telet. Zato predloži poročavec naslednji predlog:

„O. O. blagovoli visokemu deželnemu odboru priporočiti, naj prošnji društva za zavarovanje živine v Krampenu, občina Mürzsteg, iz zgoraj navedenih razlogov ugodni in omenjenemu društvu iz zaklada, določenega za zavarovanje živine iz izredne dotacije za pospeševanje živinoreje nakloni podpore 500 K.“

Predlog je bil sprejet.

e) Mnenje visokemu deželnemu odboru o prošnji društva za zavarovanje živine za Hieflau in okolico, naj se mu podeli podpora.

Poročavec član O. O. Riemelmoser omeni, da ima društvo pred vsem namen, dajati podpore svojim članom za živino, ki jo morajo v sili zaklati; podpore se dajejo na ta način, da dobi zadeti živinorejci 80% cenilne vrednosti. Od tega zneska pa se odtegne izkupiček za kožo in meso. Stroške za živinozdravnika plača društvo. Meso v sili zaklane živine prevzamejo navadno člani po 1 K kilogram; znesek, ki je potreben za odškodnino in druge stroške, se nabere na ta način, da plačuje vsak član za vsako glavo zavarovane živine enako veliko svoto. Upravo, ki je skoro brez vseh stroškov, vodi v prvi vrsti načelnik. Člani so sami mali živinorejci, iz večine delavci iz Hieflaua. Subvencija se bo porabila za to, da se lahko oškodovancu takoj povrne škoda; če se namreč nabira šele iz mesečnih prispevkov članov, se lahko plača šele čez en mesec. Poročavec predloži, naj se da omenjenemu društvu za ustvaritev permanentnega fonda iz zaklada za zavarovanje živine podpora v znesku 300 K.

Predlog je bil sprejet.

f) Mnenje visokemu deželnemu odboru o prošnji društva za zavarovanje živine v Muravu, naj se mu podeli podpora.

Poročavec glavni tajnik naznani najprej, da stoji društvo na temelju vzajemnosti in da skuša pospeševati povzdigo živinoreje v obširnem muravskem okraju na ta način, da zavaruje konje in goveda proti vsaki nezgodi. Ker pa večina še čaka, kako se bo to novo in mlado društvo obneslo in je društvo, kar je za začetek naravno, sestavljeno izvečine iz takih članov, pri katerih so se že večkrat zgodile nesreče pri živini, ker sta v tem velikem okraju samo dva živinozdravnika, tako da večkrat pride živinozdravniška pomoč prepozno in tako ima društvo v svojem prvem

poslovnem letu velike težkoče. Iz vseh teh razlogov stavi poročavec naslednji predlog:

„Enkratna podpora v znesku 1000 K iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje, naslov zavarovanje živinoreje, ki se naj da muravskemu društvu za zavarovanje živine, se lahko priporoča le pod tem pogojem, če pokaže revizija, za katero naj prosi omenjeno društvo pri c. k. okrajnem glavarstvu v Muravu, da je poslovanje društva v popolnem redu, da se ravna omenjeno društvo v vsem svojem poslovanju po strokovnjaških navodilih kakega živinozdravnika in če je uvedeno obvezno cepljenje živine proti šumečemu prisadu.“

Predlog je bil sprejet.

g) Sklep o predlogu podružnic v Obdachu in Ilzu, sprejetih na občnem zboru kmetijske družbe in o dodatnem predlogu odposlanca Aumanna iz Obdacha glede zdravljenja nalezljivega katarja na govejih spolovilih.

Poročavec član O. O. Januschke obžaluje, da vsled prevelike zaposlenosti ni mogel izdelati primerne poročila in staviti potrebnih predlogov; zato pa obljublja na prihodnji seji podati obširno poročilo. Ker pa je stvar nujna, želi slišati nazore O. O., da bo pri oficijelni vlogi in stavljenju nasvetov glede pokončevanja tega nalezljivega katarja lahko stavil primerne predloge in podal konkretne podatke. V ta namen je pripravljen kredit v znesku 5000 K, da lahko dobe kmetovavci če že ne zastonj, vsaj za znižano ceno na razpolago zanesljiva in preskušena sredstva. Ta nalezljivi katar postane navaren, ko se začne bližati notranjim spolnim organom; nele, da živina zavže, zgode se celo slučajni, da postanejo krave vsled tega za vedno jalove, torej nesposobne za plemo. Ker otepa živina vedno z repom, se ta kuga prav lahko raztrosi in razširi. Nujno potrebno je, da se ljudstvo pouči o tem, kako naj ravna z živino, ki ima to bolezen. O vsem tem pa bo obširneje govoril na prihodnji seji O. O.

Se vzame na znanje.

h) Mlekarska zadruga v Donnersbachu prosi za podporo.

Poročavec član O. O. Zettler pravi, da je mlekarska zadruga za tamošnje prebivavce naravnost prava življenjska potreba; neglede na to, da je cena za prisiljeno izdelane mlekarske izdelke v nepravilnem razmerju do mleka in njegovih izdelkov, so kmetovavci pri vnovčevanju svojih mlekarskih izdelkov popolnoma odvisni od prekupcev, ki plačujejo vedno le najnižje cene. Zato se je pokazalo kot nujno potrebno, da se morajo te nevdržljive razmere enkrat spremeniti; položaj tamošnjih kmetovavcev pa se da zboljšati edinole z zadružnim vnovčevanjem mleka. Zato predloži poročavec naslednji predlog:

„Z ozirom na dejstvo, da so stroški za ustanovitev mlekarne, edine pomoči za naše kmetovavce, izredno omejeni (zadružna mlekarna, postavljena po strokovnjaških nasvetih kompetentnih činiteljev in urejena tako, da vdela na dan 1000 do 2000 litrov mleka, stane samo 18.000 K), blagovoli slavni O. O. skleniti, da se da omenjenemu društvu 40% podpora v znesku 7200 K.“

Predlog je bil sprejet.

i) Naznanila in objave.

Odlok visoke c. k. namestnije, s katerim daje c. k. poljedelsko ministrstvo na razpolago študijsko podporo do 2000 K za sposobnega prosivca, ki bi se rad nadalje izobrazil v mlekarstvu, se vzame na znanje in ker ni nobenega prosivca na razpolago, ki bi znal tudi slovensko, se sklone, porabiti podporo ob ugodnejši priliki; enako se vzame na znanje odlok visoke c. k. namestnije, s katerim se daje jubilejni mlekarni pri Sv. Juriju ob juž. žel. 30% podpora k stroškom za ustanovitev pod tem pogojem, da dobi ta zavod tudi iz deželnih sredstev primerno pomoč in ko bodo vloženi končni računi o stroških za stavbo in opravo; nadalje odlok visokega c. k. poljedelskega ministrstva, s katerim se daje okrajnemu odboru v Gröbmingu subvencija za nakup telic iz izredne in za nakup bikov iz redne državne dotacije. Veterinarni poročavec poda žalostno naznanilo, da se je vtihotapila iz baje neokuženih krajev Ogrske telica s kugo na gobcu in parkljih v Vzhodnje Štajersko, vsled česar se je v Burgavu v 4 kmetije zanesla ta kuga.

Se vzame na znanje.

Član O. O. Gerlitz se zahvali za 13 bikov in 20 telic, ki sta jih nakupila deželni nadzornik za živinorejo Martin Jelovšek in glavni tajnik Juvan. Vzame se na znanje in pri tem konsta-

tira, da se na Češkem lahko kupi ravno toliko in še boljše plemenske živine ko na Ogrskem.

Se vzame z zadovoljstvom na znanje.

3. Mnenje visokemu c. k. poljedelskemu ministru o postavnih ureditvi preživitka.

Poročavec član O. O. Klammer se dobro zaveda vseh težkoč te naloge, ki so še tem večje, ker so se pri tem vkoreninile v vseh treh delih dežele različne navade in izjavi, da si ne upa podati na lastno odgovornost poročila o tej težavni stvari, ne da bi prej slišal mnenje agrarnopolitičnega odseka. Pač pa je pripravljen, sprejeti za glavno sejo agrarnopolitičnega poročila o tej stvari in zato predlaga, naj O. O., prej ko bo o tej stvari podal svoje končno mnenje, skliče sejo tega kompetentnega odseka in mu naroči, naj stvar pretrse in poda primerne predloge.

4. Nato se rešijo prošnje občin Rajhenburg in Mitterndorf v Muričini dolini za sejme.

5. Poročilo o zadnji plenarni seji kmetijskega sveta.

O obširni tvarini, o kateri se je na tej seji govorilo, poda poročavec član O. O. Klammer najprej pregledni referat in omeni, da so se na seji, ki jo je otvoril poljedelski minister vitez pl. Widmann, najprej obravnavale stvari, ki so kmete v zadnjem času posebno zanimala. Pred vsem je treba poudariti, da so se kmetovavci in logarji postavili na popolnoma isto stopnjo z drugimi poklicnimi kategorijami pri novi postavi o socialnem zavarovanju, da bo predloga, zadevajoča ureditev vodnih pravic, kmalu rešena in da posveča c. k. poljedelsko ministrstvo posebno pozornost trgovskemu pouku na kmetijskih in gozdarskih nadaljevalnih šolah in posebe se vzreji semenja. Od dvornega svetnika Mischlerja predlagano uvedbo vajencev pri kmetijstvu so teoretičarji mnogo bolj prijazno pozdravili in sprejeli ko praktičarji. Nadalje se je visoko c. k. poljedelsko ministrstvo v posebnem nujnem predlogu še posebej pozvalo, naj oskrbi temeljite študije in priprave v trgovskopolitični smeri, da bo pripravljeno za nagodbena pogajanja, ki se bodo leta 1917 zopet vršila z Ogrsko in pri obnovitvi trgovskih pogodb; ta nujni predlog je bil sprejet, ravno tako tudi predlog računskega nadsvetnika Faschingbauerja, zadevajoč oskrbo vode za uživanje, domačo in ognjegasilno potrebo na podlagi melioracijske postave in predlog viteza pl. Merci glede nadaljevanja in izvršitva akcije za aktivacijo posebnih kmetijskih tečajev pri vojaštvu. Nadalje se je pri teh pogajanjih govorilo tudi o predlogu logarskega mojstra Hufnagla, naj se pri reformi osebnega dohodninskega davka odstavek 3. člena 15. izvrševalnih predpisov, ki se glasi:

„Ne vračunajo pa se izkupički iz izrednih, ne v okviru redne rabe ležečih oddaj, če so realizacija glavnice in ne samo izkupiček, dosežen iz tega, kar se je v prejšnjih letih pri logarstvu nabralo. Vsled tega pa ni izključeno, da se od slučaja do slučaja lahko izkupiček iz kakšne oddaje prve vrste smatra za dobiček iz špekulacije, da se mora kot tak priznati in obdačiti.

Stroški za pogozdovanje se lahko vračunajo le v tej meri, v kateri je pogozdovanje potrebno za ohranitev gozda, ne pa tedaj, če se na novo pogozdijo dotlej ne pogozdene lehe, da bi se gozdarstvo na ta način razširilo.“

Ta predlog se je po kratki debati sprejel. V poljedelskem oddelku je poročal zastopnik visokega c. k. poljedelskega ministrstva o lepo se razvijajoči akciji za pospeševanje vnovčevanja živine; če naj bo uspešna, se mora vršiti počasi in premišljeno, kakor se mora tudi ozirati na posebne razmere posameznih pokrajin in dežel in jih upoštevati. Celo trgovina z živino na veliko naj bi dobivala iz urejenih ponudb svoj dobiček. Predlog na spremembo doslej veljavnega ključa za razdelitev petmilijonskega kredita med posamezne dežele se je odklonil. Poročilo zastopnika visokega c. k. poljedelskega ministrstva o dosedanjem stanju vojaških dobav se je vzelo na znanje.

Nato se je govorilo o razdolžitvi kmetske posesti, o neopovedljivosti, stalni obrestni meri in prisilnih anuitetah takih posojil, pri čemer se je eno nerešeno prašanje oddalo posebnemu pododseku; tudi se je govorilo o postavnih ureditvi ocenitve vrednosti pri javnih zadolžnicah in o jamstvu, da se bodo za svojo nominalno vrednost

kupile nazaj; predlog, naj se ta stvar uredi s postavo, je bil sprejet.

Nato se je podalo poročilo o zadnji kugi na gobcih in parkljih in z zadovoljstvom se je priznalo, da je bilo samo s pomočjo kmetijskega prebivavstva mogoče to kugo, ki se je tako strašno širila, o pravem času in z uspehom dovolj omejiti; da se razširjanje kug prepreči, se je sklenilo priporočiti občinam, naj poskrbijo za posebne prostore, kamor bi se odlagala mrhovina. Nadalje se je govorilo še o postavi za znižanje cen umetnih gnojil, postave proti nepošteni konkurenci, organizaciji skupnega nakupa gnojil, popularizaciji njih analize in preiskave, o predavanjih o porabi umetnih gnojil, o znižanih tovarnih tarifih, vse predlogi, ki so bili sprejeti, ravno tako kakor predlogi glede pospeševanja produkcije žveplenokislega amonjaka in znižanja tarifa za prevažanje hlevskega gnoja in da se naj sadje in zelenjava, žive rastline in cvetlice i. t. d. prevažajo kot brzo tovarno blago. Končno so se sprejeli predlogi glede sestave statistike o prometu s kmetijskimi pridelki po naših železnicah in dopolnitve statistike našega prehodnega prometa in nato se je seja zaključila.

Poročilo se je vzelo na znanje in načelstvo je izreklo poročavcu zahvalo za njegov trud.

6. Poročilo o uspehu ankete za kanalizacijo Gradca.

Poročavec član O. O. dr. Hotter govori o raznih načinih, kako bi kmetje in kmetovavci iz graške okolice lahko dobivali mestne fekalije za gnojilo. Povdarja, da zasleduje mestni svet svoje interese, bodisi z zdravskega ali gospodarskega stališča, s tako odločnostjo, da proti svojemu sklepu, da bi napeljal kanal naravnost v Muro, ne posluša niti tako zelo upravičenih želj kmetovavcev iz graške okolice, dasi bi se pri nekateri dobri volji in prijaznosti našel način, s katerim bi bilo ustrezno meščanom in okoliškim kmetom; pri tem bi se lahko ohranila upravičenost zahtev okoliških prebivavcev, tudi bi se lahko po amsterdamskem vzorcu ustvarila mala naprava za izdelovanje žveplovokislega amonjaka, ki bi se na vsak način splačala. Poročavec ni mogel vkljub temu, da je nastopil proti trditvi, kako se reke same čistijo in dokazoval rentabilnitet porabe fekalij za umetno gnojilo, doseči zaželjenega uspeha.

Poročilo se vzame na znanje in načelnik izreče poročavcu za njegov trud in njegovo vnemo, s katero se je potegnil za kmetijske interese, zahvalo, na kar omeni član O. O. dr. Klusemann, da je osem okoliških občin proti temu sklepu protestiralo naravnost pri c. k. namestniku.

7. Kmetijske podružnice Donnersbach, Irdning in Pürgg prosijo, naj se jim podeli prispevek za ustanovitev skladišča za stroje.

Z ozirom na veliki pomen in korist, ki bi jo imela naprava vzornega skladišča strojev za prebivavce cele Anizke doline, posebno pa za njene kmetijske podružnice, predloži poročavec, član O. O. Zettler, naslednji predlog:

„O. O. blagovoli skleniti, naj se da podružnicam okraja Irdning za ustvaritev vzornega skladišča za stroje za leto 1912 podpora v znesku 300 K in za leto 1913 podpora v znesku 200 K.“

Ta podpora bi se v začetku rabila samo za režijske izdatke; stroje, ki bi se plačali šele, ko bi jih kdo kupil, bi dobivalo skladišče od raznih tvornic in zato je potrebno, da je za prevažanje in skladanje strojev potreben neki fond. Podružnice bi se zavezale podati o poslovanju natančno poročilo. Po debati o provizijah, ki bi jih dajale tvornice, o oskrbi v resnici porabnih strojev in o škodah, ki jih delajo razni agenti manj zanesljivih in vrednih tvrdk, je bil predlog poročavca sprejet.

(Konec sledi.)

Poročilo o stanju hmelja.

Žalec v Savinjski dolini, 21. junija 1911.

III. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva. Hmelj je dosegel, deloma že tudi preplezal kolje; stanje hmelja je zadovoljivo, četudi so se mestoma pokazale hmeljske uši na listju, pa ne da bi se zdato pomnožile ali posebno škodile rastlini. V trgovskih slojih se kaže za naš pridelek že sedaj precejšnje zanimanje.

Društveno vodstvo.

Zborovanja podružnic.

Ormož. V nedeljo, dne 16. julija t. l. priredi naša ormoška podružnica c. k. kmetijske družbe ob 1/211 uri v prostorih gospoda Simona Kandrič na Lenti v Ormožu slavnostno zborovanje s sledečim dnevnim redom: I. Najvažnejša poročila podružnice. II. Predavanje o koristih in potrebi upeljevanja kmetijskega knjigovodstva tajnik Holz. III. Izročitev odlikovanj, kateri je priznal 88. občni zbor štajerske kmetijske družbe zaslužnima in dolgoletnima članoma gg. nadučitelju Porekarju in Kandriču. IV. Raznoternosti. — Polnoštevilne udeležbe pričakuje Odbor.

— Videm. Kmetijska podružnica na Vidmu priredi meseca julija in avgusta poučna predavanja, pri katerih bo govoril gospod živinorejski nadzornik M. Jelovšek o živinoreji. V nedeljo dne 16. julija bo predavanje zjutraj ob 8. uri v šoli na Vidmu, popoldne ob 3. uri pa v šoli v Artičah. V nedeljo, dne 6. avgusta se vrši zborovanje zjutraj po rani maši v šoli na Sromljah, popoldne ob 3. uri pa v gostilni Černoga na Zdolah. Udje in prijatelji podružnice ter kmetovavci sploh se vabijo, da se teh zborovanj udeležijo o čim največjem številu. V združenju je moč.

Do zadnjega poginejo!

S Pestrolo I (strupen) vsi bramorji in poljske miši.

S Pestrolo II vse domače miši.

S Pestrolo III vse poljske in domače miši.

Vrtnar Rezatko nam piše: „Učinek Vaših krogljic je velik.“ — Mnoga priznanja. — Dobi se v dozah po 1/4, 1/2 in 1 kg. 292-3

Spezial-Laboratorium Mörrath, Graz
Jakominigasse 1.

Iz podružnic.

— Sv. Jurij ob Ščavnici. Zborovanja kmetijske podružnice dne 21. maja po rani maši v šoli pri Negovi, isti dan popoldne v Grabonoškem vrhu in dne 25. maja pri Sv. Duhu so se povoljno obnesla. Na vseh treh zborovanjih je bilo 200 poslušavcev, torej poprečno 66. Omenjeno natančno pa je bilo pri Negovi 127, v Grabonoškem vrhu 23 in pri Sv. Duhu 52 slušateljev. Predmet na zborovanjih je bil: Potreba kmetijskega pouka, predavanje o sadje-reji in vinoreji v poletnem času ter potreba združitve kmetskega stanu na gospodarskem polju. Zborovanje pri Negovi otvoril v odsotnosti predsednika, gosp. Breznika, gosp. tajnik Nemeč. Pozdravi navzoče v imenu kmetijske podružnice ter govori o pomenu kmetskega pouka. Vsak posameznik različnih drugih stanovskih panog se trudi svoje znanje pomnožiti, da si zboljša svoj kruh in da med svetom kaj velja. Različni nekmetski stanovi postajajo po svoji razumnosti čim dalje popolnejši, združujejo se in tako organizirani dosežejo povsod, kar jim je za njih obstanek potrebno. In kmet? Ali se naj on ne uči, ali naj neuk mirno gleda, kako se drugi stanovi na njegov račun povspenjajo više in više? Ne! Kmet, ki ima nalogo, da redi celi svet, tega ne more, ne sme dopustiti! Da se pa temu pride v okom, treba nam je zares pravega kmetijskega znanja. Življenje je šola. Dokler živimo, se moramo učiti. Tisti čas je že za nami, ko se je sramotil tisti kmet, ki je rad pri delu čital. Sedaj se je obrnilo in potreba časa, potreba kmetovavčevega blagostanja je, rabiti poleg dela tudi svinčnik in knjigo. Tak kmetovavec se zanima za lepo svojo stroko in jo začne nevede iz srca ljubiti. Ako jo ljubi, bo ponosen na kmečki stan, ako je ponosen na svoj stan, smemo biti uverjeni, da dosedanja navali v mesta jenjajo, kmetije se razcveto, pridelki se zboljšajo in pomnože in vsi stanovi bodo imeli brez tujega uvažanja dovolj in dobrega živeža, kmetovavci pa mesto dosedanjega ponižanja čast. V teh kratkih besedah je hotel gospod tajnik izraziti srčno željo, da je kmetijstvo res tisti stan, ki je pri različnih svojih panogah zares težek, posebno ako hočemo pri velikih pridelovalnih stroških imeti vsaj deloma povrnjen trud. Nadalje pa tudi, da je kmetu dandanes neobhodno potrebno poznati kmetijstvo v njegovem osrčju, če hoče uspešno gospodariti. Nekdanji gospodarji n. pr. se niso zanimali, iz česa obstoja dobra trava, ki izredi boljšo živino. Sedanja se morajo. Poprej to ni kazala potreba kako gnojilo in iz česa obstoječe damo trav-

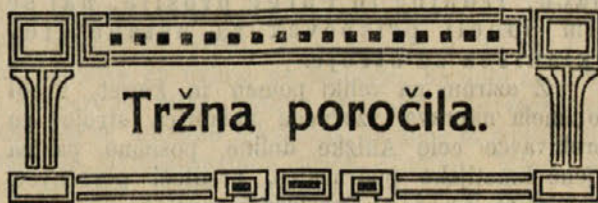
niku, da nam zraste žlahtna krma. Dandanes je to potreba. Potreba je vedeti dandanes tudi, da je za dobro živinorejo potrebno: 1. zraka, 2. svetlobe, 3. redu, 4. dobre krme. Potreba je vedeti, da se nam za vnovčevanje naših pridelkov potrebne kmetijske združitve. Povsod, kamor se kmetovavec obrne, bodisi v gozd, na polje, vinograd, sadunosnik, v hlev ali pod, povsod je dandanes kmetu potreba temeljitega znanja nego prej. Zaradi tega povdarja govornik, da tudi danes cenjeni zborovavci naj pazljivo sledijo pouku potovalnega učitelja gosp. Pirstingerja, katerega nam je kmetijska družba poslala v izpopolnitev našega pouka v sadjereji in vinoreji, oziroma poletnem delu v sadunosnikih in vinogradih. Potovalni učitelj gosp. Alojz Pirstinger povzame na to besedo in ž njemu lastno mladeniško živahnostjo izvaja svoje predavanje. Vidi se, da gospod res živi v svoji stroki, kajti kaj pove, je brezdvomna resnica. Predaval je tukaj o pomenu sadjereje splošno in posebe o delu, ki ga imamo v sadunosnikih in v vinogradih po leti. Za poglobitno delo v sadunosnikih imamo po leti zatiranje in pokončevanje sadnih škodljivcev in sicer: 1. Grinta. To so male zelene ušice, ki se naselijo na vrhovih enoletnih mladik ter jih usušijo. Znamenje, da ima drevo grinto, so mravlje, ki se sprehajajo po drevescu in iščejo to mrčes radi sladkega soka, ki jim diši. Vniči grinto in odpravil bodeš tudi mravlje! Zdravilo: Vzemi $\frac{3}{4}$ kg tobačnega izvlečka in 1 kg navadnega mila na 100 l vode. Poškropi drevo zvečer in zjutraj in oplakni ga z mlačno vodo. Kdor pa nima mnogo drevesc, pa lahko navadni tobak vzame. Par zavitkov na 10 l vode in prgišče mila zadostuje. 2. Drugi škodljivci je rdeča uš. Vzemi 3 l vode, 1 l petroleja in nekaj mila ter s to mešanico namaži prostor, kjer sedi uš. Tudi 8 do 10% dendrin na 100 l vode je dobro sredstvo. 3. Cvetoder. Ta mrčes nam naredi velikansko škodo, ker se spomladi posuše najlepši cveti. Mala ličinka v cvetu povzroči, da se cvet ne more oploditi. Najboljše pokončevalnice tega mrčesa so ptičice. Zato le pridno gojimo senice in druge ptice pevke ter jim po zimi privoščimo hrane, da se nam ne izselijo ali zagladijo v mrazu. 4. Jabolčni tončič se nahaja v gnilem in slabem sadju. Pokončamo ga najlaže, ako gnilo in nezrelo sadje sproti poberemo in odpravimo, zlasti pa jesenske ostanke na drevesih. 5. Krastavec je bolezen, enaka peronospori; če se listje vniči, neha tudi jabolko rasti in ostane slabo. Sredstvo proti krastavcu je škropljenje. Škropi se naj pred cvetenjem z 8 do 10% dendrinom na 100 l vode. Tudi galica je dobra; vzame se je $1\frac{1}{2}$ kg in ravno toliko apna. Tudi v nesadnih letinah se naj tako ravna, da pripravimo drevo za drugo leto. Pomnožitev sadnih letin se dobi s pridnim in racionalnim (pametnim) obdelovanjem. S tem pridobimo tudi stalne odjemavce in dobre cene. Vinoreja. Delo v vinogradih. Zeleno cepljenje. To cepljenje je dobro radi tega, ker ceneje pride, ako se nam posreči. Prvo leto raste zeleno cepljenje boljše, pozneje se iznači. Ako pa se nam zeleno cepljenje ne posreči vsled različnih okolščin, pa je za nas slabo, kajti v 4. letu, ko bi že mogli imeti trs, pa še nam morda več ko polovica manjka. Vsled tega se izgubi rado veselje do vinograda in si jako škodimo. Zeleno cepljenje se naj začne, ko je les za to goden. Divjak mora imeti tako dolgost, da ne pride cepljen del pozneje v zemljo. Tudi suhi cepiči se dobro uporabijo. Način cepljenja: obe rezi bodita enako dolgi, trak srednje nategnjen, oči in zalistki se iztrgajo. Kop v vinogradih se naj vrši vsekdar ob suhem vremenu in sicer prvič zato, da odstranimo plevel, drugič, da laže zrak pride do korenin. Kolikokrat naj kopljemo? Kolikokrat je potrebno. Kjer bolj trava preraste, večkrat, kjer manje, enkrat. Oblika trsa. Z rezjo in pletvo moramo gledati, da trs obdržimo v pravi obliki, kakih 20 do 30 cm od zemlje. Treba je dobro premisliti, kako se naj pleje. Prva in druga rozga gor naj bosta na pleme na lanskem lesu. Na to se naj dobro pazi. Na starem lesu zrasle mladike se naj odtrgajo razen ene, ako je že trs visok, ki se pusti za znižanje trsa. Pletje pred četrtim letnikom je važno. Prvo leto se naj pusti samo ena rozga, drugo leto dve, ako je trs močen, tretje lahko pustimo štiri rozge, četrto leto je trs goden za pravilno obdelovanje. Pleje se naj kakor hitro je mogoče. Vezava. Tudi ta je važna. Naj se opravi pravočasno, da trti ne škoduje vihar. Trta bolj bujno raste in tudi grozdje je bolj varovano proti toči. Ravni vrhovi se tudi peronospora ne prime tako hitro. Krajšanje mladik po cvetju se naj izvrši na locnjih in tistih gornjih reznikih, ki niso za pleme; zalistki se naj o priliki potrgajo. Tiste mladike, ki ostanejo za pleme, se ne smejo pred doraščanjem rozge, to je pred drugo

polovico avgusta, odtrgati, ker če se ne more pravilno razviti, ni sposobna za nadaljnjo plemenitev. Tudi stari vinogradi se ne smejo zanemarjati. Posebno po toči mu moramo dobro streči. V jeseni potem odrežemo mladike proč, da grozdje ne gnije in bolj zori, nikdar pa ni dopuščeno listje krog grozdja trgati, tudi po bratvi ne. Škropljenje. Škropljenje se mora pridno in pravočasno vršiti; s tem zabranimo, da ne pride bolezen na trs. Za škropljenje vzamimo na 100 l vode 1 kg galice in ravno toliko ali malo več apna. Škropi se naj zelo natančno, da vsak list dobi in tudi grozdje. — Ako pridamo preveč apna, odvzamemo galici moč, ako premalo, je galica premočna. Škropi se naj prvič, ko je rozga pečenj dolga, potem v 14 dneh, pred cvetjem in po cvetju dvakrat. Žvepljanje proti gnilobi (*oidium*) je tudi potrebno. Žvepla se naj trikrat. Prvič na prvo zelenje, drugič pred cvetjem in tretjič po cvetju. Tudi h galici se radi oči lahko primeša žveplo. S tem je gospod potovalni učitelj končal, nakar se mu gospod predsednik v imenu vseh zahvali in zaključí zborovanje. Gospod potovalni učitelj razdeli med vinorejce h koncu še lep kupček gumijevih trakov, s čim se je gotovo vsem zelo ustreglo. Zborovanje pri Trstenjaku v Grabonoškem vrhu je glede predavanja bilo enako kakor tudi pri Sv. Duhu, le da ga je vodil gospod predsednik, ki je v uvodu kakor tudi k sklepu govoril temeljito o zedinjenju kmečkega stanu glede skupnega vnovčevanja naših v različnih kmetijskih panogah pridelanih izdelkov. Gospod tajnik je pri Sv. Duhu predaval o dosedanjem delovanju kmetijske podružnice, oziroma o veliki nalogi, ki nas čaka potom naše organizacije v dosegu naših ciljev. Razpravljal je o našem delu, oziroma o začetku vinarstvu, sadjereji, travništvu, živinoreji, pašništvu, zboljšanju plemenske živine, pogozdovanju, gnojilu, vnovčevanju i. t. d. Gospod predsednik je nato v izbornem govoru zaključil naša spomladanska zborovanja.

Kmetijska podružnica je imela dne 5. junija v Okoslavcih odborovo sejo, pri kateri se je sklenilo naslednje: 1. Podružnica naj v dogovoru z Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu ustanovi v Radencih in pri Sv. Juriju skladišče za stalno dobavo umetnih gnojil. 2. Sklene se, da podružnica pristopi kot zadruga k Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu. 3. Prvi tečaj za kmetijsko knjigovodstvo pri Sv. Juriju se vrši dne 26., 27. in 28. junija. Za obe ubogim in oddaljenim se dovoli 10 kron. 4. Za vnovčevanje živine se sklene, da podružnica začne s to akcijo resnim potom iti naprej. 5. Glede vnovčevanja sadja se sklene, meseca julija s sosednimi podružnicami napraviti skupno zborovanje. 6. Del društvene imovine se naloži v hranilnici. Sv. Jurij, dne 5. junija 1911.

Nemec l. r.

Breznik l. r.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 16. junija do 22. junija 1911. Pripeljalo se je 38 vozov s 320 metriskimi stoti sena in 20 vozov s 165 metriskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 3'80 do K 5.—, sladko od K 4.— do K 5'20; ržena slama od K 4.— do K 4'80; pšenična slama od K 3'80 do K 4'60, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 22. junija 1911. Prignalo se je 148 volov, 72 bikov, 210 krav, 20 živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 4 biki, 1 krava, — telet; na Gornje Štajersko: 41 volov, 5 bikov, 32 krav; Spodnje Štajersko: 4 voli, — bikov, 13 krav, — telet; Ptuj: — volov, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 30 volov, 15 bikov, 21 krav, 5 telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 54 krav, — telet; Kranjsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 98.— do K 108.— (izjemoma K 110.—), poltolsti od K 88.— do K 96.—, suhi od K 80.— do K 84.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave, tolste od K 74.— do K 90.—, poltolste od K 62.— do K 72.—, suhe od K 56.— do K 60.—; biki od K 88.— do K 102.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 88.— do K 98.—.

Sejem klavne živine dne 23. junija 1911. Zaklana živina: 835 telet, 1863 svinj, 12 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1'24 do K 1'40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1'40 do K 1'48; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje do K 1'48 do K 1'52; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K —.— do K —.—; mesne svinje od K 1'48 do 1'60; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K 1'10 do K 1'20; kozlički in jagnjeta od K 7.— do K 10.—. Cene gredo nazaj.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	13	—	9	—	9	50	10	—	8	50	10	50
Ormož	50	12	—	9	—	9	—	12	—	9	—	10	—
Gradec	50	13	60	10	13	10	—	11	42	8	55	9	63
Ljubno	50	14	—	9	25	11	—	11	50	9	—	—	—
Maribor	50	12	50	9	—	9	—	10	50	8	50	9	—
Ptuj	50	12	50	9	—	10	—	12	—	9	—	9	—
Inomost	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	50	11	97	10	72	—	—	11	50	9	61	—	—
Ljubljana	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	12	60	10	70	9	—	11	60	8	50	—	—
Dunaj	50	13	49	9	82	9	19	10	19	8	65	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	10	—	12	—	2	50	2	—	3	—	2	—
Ormož	50	11	—	12	—	1	50	1	30	4	—	3	—
Gradec	50	10	75	16	—	2	30	2	20	2	20	—	—
Ljubno	50	—	—	18	—	4	—	3	50	3	50	3	—
Maribor	50	10	—	12	—	1	75	—	—	1	50	1	50
Ptuj	50	9	—	—	—	3	50	2	90	3	70	2	50
Celovec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 7. julija na Spodnji Poljskavi (svinjski sejem), okr. Slovenska Bistrica.

Dne 8. julija pri Sv. Emi**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Pišecah**, okr. Brežice; v Brežicah (svinjski sejem); pri Sv. Juriju**, okr. Maribor.

Dne 10. julija v Poljčanah**, okr. Slovenska Bistrica; v Oplotnici**, okr. Konjice; v Dobovi*, okr. Brežice.

Dne 11. julija v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Ljutomeru*; v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 12. julija v Mariboru*; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Rogatcu**; na Planini**, okr. Kozje; v Šoštanj**.

Dne 13. julija pri Sv. Duhu v Ločah, okr. Konjice; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dne 15. julija v Zdolah**, okr. Brežice; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 17. julija na Dobju**, okr. Kozje; pri Sv. Filipu, okr. Kozje; na Muti**, okr. Maribor; pri Sv. Ani na Krembergu, okr. Cmurek.

Dne 18. julija v Ormožu (svinjski sejem); v Velenju**, okr. Šoštanj; v Radgoni*.

Dne 19. julija na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Artičah**, okr. Brežice.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

XI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

O XI. občnem zboru Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki se je vršil v četrtek, 22. junija 1911 v viteški dvorani deželnega dvorca štajerskega v Gradcu, bomo zaradi pomanjkanja prostora prinesli v prihodnji številki obširnejše poročilo.

II.

Sprememba obrestne mere.

Odbor Zveze je v svoji seji 1. junija t. l. na predlog načelstva z ozirom na sedaj vladajoče razmere sklenil

od 1. julija 1911

naprej zopet obrestno mero za vloge pri Osrednji blagajni Zveze znižati od $4\frac{1}{4}\%$ na 4% , obrestno mero za posojila rajfajznovkam znižati od $4\frac{1}{2}\%$ na $4\frac{1}{4}\%$, obrestno mero za posojila kmetijskim zadruham $4\frac{1}{2}\%$ pa pridržati, oziroma odslej vedno tako določati, da bo vedno za $\frac{1}{4}\%$ višji ko obrestna mera za posojila rajfajznovkam.

Ta sklep naznanjamo svojim članicam s pripomnjo, da postanejo s 1. julijem, ko stopi ta nova obrestna mera v veljavo, vse stare obrestne mere neveljavne.

III.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Vojaške dobave.

Kakor vsako leto, bo Zveza tudi letos storila vse potrebne korake zaradi udeležbe pri vojaških dobavah. Zato uljudno pozivljamo vse svoje člane in članice, naj nam blagovolijo najkasneje do 10. julija t. l. poslati ponudbe za dobavljanje sena, steljne in posteljne slame.

V vseh teh prijavah, ki za sedaj še niso obvezne, se mora natanko navesti:

a) množina, ki bi se dobavila;

b) cena za 100 kg, stisnjenih v vešnje in vložnih v vagon, zaračunana od oddajne postaje;

c) dobavni rok.

Svoje člane pa še posebej opozarjamo na to, naj ne nastavijo cen, višjih od navadnih, ker je sicer ves naš trud, da bi dobili vojaške dobave v roke, zaman.

Glede dobave ovsa, rži in pšenice bomo o pravem času še sporočili vse podrobnejše podatke.

2.

Nakup vina za deželno vzorno klet Zveze.

Zveza namerava za svojo deželno vzorno klet nakupiti nadaljnje množine starega in novega vina.

Za presojanje kakovosti posameznih poslatih pakušenj in določitev prave cene ponujanih vin se bo 6. julija t. l. vršila posebna seja komisije za presojanje vin.

Zato vabimo svoje člane uljudno, naj nam pošljejo pakušnje in ponudbe najkasneje do 4. julija t. l.

Od vsake ponujane vrste vina se morata poslati po dve zapečatani steklenici, držeči najmanj po $\frac{1}{2}$ litra, v zabojih dobro spravljene najpozneje do 4. julija t. l. upravi deželne vzorne kleti Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem v Eggenbergu pri Gradcu, Alte Poststraße št. 152. Po možnosti se jim naj priloži pismena ponudba, v kateri mora biti navedena množina vina in cena. Pošiljatev mora biti poštnine prosta.

Steklenice s pakušnjami morajo biti opremljene z listki, na katerih se naj navede ime ponjavca, vrsta, letnik in cena vina.

Pokušnje brez tako opremljenih in izpolnjenih lističev se ne bodo poskušale. Na željo se pošljejo lesene doze s steklenicami brezplačno, da se lahko v njih pošlje vino.

Končno opozarjamo svoje člane še na to, naj pakušenj ne pošiljajo na našo pisarno v Gradcu, ampak, kakor smo zgoraj navedli, naravnost deželni vzorni kleti v Eggenbergu. Za pakušnje, ki pridejo v Gradec, se mora namreč plačati užitninski davek, ta izdatek pa je v resnici nepotreben.

3.

Oddaja bakrene galice, žveplove moke in rafije.

Zveza ima v zalogi še velike množine la bakrene galice, la žveplove moke in rafijnega ličja.

Opozarjamo in pozivljamo, da se nam naj naročila pravočasno pošljejo, ker v tem letu ne bomo več zaloge, ko bo prazna, dopolnili in bi oni, ki bi z naročili čakali, na ta način lahko prišli prepozno.

4.

Krmila.

Dokler je kaj zaloge, ponujamo:

Pšenične otrobe, 100 kg za 12 K 80 v od Gradca, brutto za netto z vrečo vred.

IV.

Posredovalnica za prodajo plemenske in vprežne živine.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govede, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponjavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi, ki se bodo meseca julija in avgusta vršili v Gradcu.

Od 22. maja naprej se začasno vrši dva dni pred glavnim živinskim sejmom vsakokrat še kontumacijski živinski sejem.

Sejem z rogatino: 6., 13., 20. in 27. julija; 3., 10., 17., 24. in 31. avgusta.

Sejem z malo klavno živino: 7., 14., 21. in 28. julija; 4., 11., 18. in 25. avgusta.

Mesečna konjska sejma: v četrtek 6. julija; v četrtek, 3. avgusta.

Ponudbe:

Karl Eitljörg, posestnik v Puchu pri Weizu, vzhodnještajerskega lisastega bika, $1\frac{3}{4}$ let starega, težkega 500 kg;

Posojilnica v Eisbachu, pošta Rein pri Gratweinu, velike množine pitane živine.

Franc Budna v Kališovcu št. 5, pošta Rajhenburg, mladega sivega bika;

Jožef Nipič v Št. Ilju v Slov. gor., 2 na čas breji kravi za 900 K.

Anton Slavič v Grambach, pošta Križevci, 8 let staro kravo, kakih 500 kg težko, dobro dojnico, križanko marijadvorske in pincgavske pasme, za 460 K.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof pri Gratweinu, na čas brejo kravo, ki bo proti koncu maja dobila 6. tele, nad 550 kg težko; 2 molzni kravi, 450 do 550 kg težki, ena med njima nosi šesto tele.

Franc Pečar, nadučitelj in posestnik v Rimskih toplicah, 2 pitana vola, štiriletna, zelo debela, 1350 kg težka.

Avgust Aftenberger, po domače Loder v Lohnggrabnu, pošta Sv. Robert ob Rabi, lisastega bika, 16 mesecev starega, 400 kg težkega, 460 K.

Franc Klemenčič v Godomercih, pošta Mala Nedelja pri Ljutomeru, 10 prašičkov, 3 mesece starih, 5 merjascev, 5 prasice, drugi rod od yorkshirske prasice.

Karl Kanter, posestnik v Bierbaumu, okraj Fürstenfeld, bika, starega 1 leto in 2 meseca, 400 kg težkega, vzhodnještajerske lisaste pasme.

Anton Haas, po domače Fassmüller v Kirchbachu, 3 pincgavske telice, čistopasemske, stare 11 mesecev, 1 leto in $1\frac{1}{2}$ leta.

Franc Schneider, na Boču št. 54, Gornja Kostivnica, pošta Podplat pri Poljčanah, 10 mladih svinj od dveh prasice, 7 tednov starih, po 14 K.

Rajmund Leimberger v Fischbachu, kravo, od 26. oktobra 1910 sem brejo s 4. teletom.

Karl Winkler v Št. Ilju v Slov. gor., plemenskega ali mladega bika, čiste krvi, pincgavca, lepo raščenega. Proda ga, ker nima zanj pravega prostora.

Franc Resch, po domače Kotz v Waldu pošta Stainz, 2 muredolska vprežna vola, težka 1100 kg.

Janez Wassner, po domače Sommersberger Aussee, pincgavskega plemenskega bika (z dokazilom dveh rodov od vpisanih plemenskih živali pri pincgavski živinorejski zadrugi v Aussee), krotkega, porabnega za vprego in za skok dobrega, $2\frac{1}{2}$ leta starega, 190 cm debelega, 550 do 600 kg težkega, za 600 K.

Janez Scherr, po domače Trattner, v Flamburgu, pošta Sv. Nikolaj v Sausalu, 2 vprežna vola, mešane barve, $3\frac{1}{2}$ leta stara, 1100 kg težka, po 96 K za 100 kg; 2 vprežna vola, pincgavska križanca, 4 leta stara, 1100 kg težka, po 96 K za 100 kg.

Luis Winter, Pirkwiesen, pošta Šmarje ob Pickelbachu, 6 mesecev starega in približno 60 kg težkega merjasca za 75 K; 10 mesecev starega, približno 90 kg težkega merjasca, 100 kg za 130 K; $2\frac{1}{2}$ leta starega in približno 200 kg težkega merjasca, 100 kg po 120 K.

Prosimo, da se naj v bodoče pri ponudbah navede približna živa teža in cena.

Naročila:

Janez Schiefer v Pruggenu pri Gröbmingu, kupi 1 kozo s 4—5 l mleka na dan, ali pa Sannensko kozo.

Graščina Baltahof, Kumberg pri Gradcu, enoletnega bika pincgavske pasme in 10 molznih krav, že dolgo brejih s prvim do četrtilim teletom, pasma katerakoli;

Jožef Ivačič, posestnik v Zagorju, pošta Pilštanj, dva lepa mlada vola, triletno brejo kravo in 2 breji muredolski telici;

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof pri

Gratweinu, 2 kravi z novim dojivom, le z zjamčenimi 11 l se kupita ali zamenjata za brejo kravo.

Podružnica Gleinstätten kupi 6 do 8 molznih ali brejih krav s 3. do 4. teletom, pasma katerakoli.

Ponudba surovega masla:

Janez Pierer, po domače Hainzl, v Št. Ilju, pošta Thörl pri Afenzu, odda sedaj po 5 do 6 kg, pozneje pa po 10 do 12 kg na teden centrifugiranega planinskega surovega masla. Pošiljal bi ga enkrat ali dvakrat na teden.

Ponudba čebel.

Luis Winter, Pirkwiesen, pošta St. Marein am Pickelbach: italijanske čebelne roje, po teži od 15 K naprej.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Vplačana akcijska glavnica **K 50.000.000**
Rezervni zaklad **K 12.550.000.**

K. k. priv.

Böhmische Union-Bank

(podružnica v Gradcu).

Podružnice: Reichenberg, Jablonec, Brno, Olomuc, Bielitz, Jägerndorf, Tropava, Rumburg, Zatec, Lince, Hohenelbe, Dornbirn, Salzburg, M.-Schönberg, Novi Jičín, Gradec, Ljubno (Gor. Štaj.), Celje, Kraljičin dvor, Celovec, Beljak; ekspozituri: Friedeck-Mistek in Braunau. Izvaja vse bančne transakcije in daje tozadevna pojasnila. Kupuje in prodaja efekte in valute, novce in kupone. Najceneje eskomptira trgovske menice. Prevzema denarne vloge proti vložnim knjižicam, blagajnim listkom in na tekoči račun. 229—12

Le Kometovi mlini

so danes najboljše za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinjskimi kamni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekosljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljši kakovosti.

Prva tovarna za umetne mlinjske kamne in gradnjo mlinov v Sandovu pri Češki-Lipi.

Komanditna družba **E. J. Heller.**
Iščejo se zastopniki. 415b/10—24

Dobra pitna voda podaljša življenje!

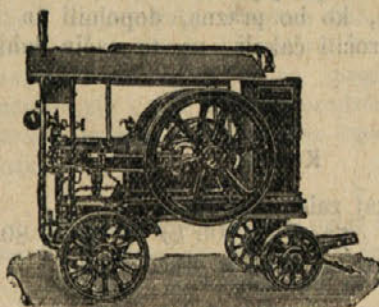
Iskanje in odpiranje vrelčin, vodovode stavi pod garancijo kot **specijaliteto:**

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobavnik, **Mähr.-Weißkirchen.**
Izborna priporočila na razpolago. — Ogled na licu mesta zelo ceno.

131—24

1 do 2 vinarja je obratnih stroškov na uro in HP pri motornih motorjih z visokim tlakom od 16 HP naprej. —
4 do 5 vinarjev : pri : **Petrolin motorjih in lokomobilah** : kakor 2 do : stojčih motorjih. 10 HP tudi pri stojčih motorjih.

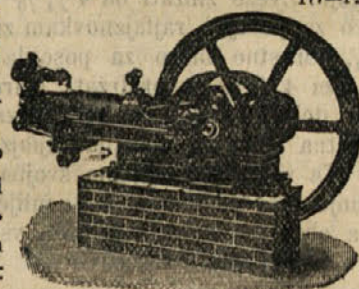

Tovarna za motorje

J. Warchalowski

DUNAJ, III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v rabl. Ceniki zastoj. Ugodni pogoji za plačevanje. Na razpolago tudi že rabljeni petrolin motorji.

177—12

Lekarnarja A. Thierryja balzam

edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko. Postavno zavarovan.

Vaako ponarejanje, posnemanje in prodaja drugega balzama z varljivimi znamkami s kazensko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je zanesljivo sredstvo pri vseh boleznih dihal, kašlju, hručenju, hripavosti, katarju gola, prsnih bolečinah, pljučnih boleznih, posebno pri influenci, boleznih v želodcu, vnetju jeter in vranice, pomankanju apetita, slabi prebavi, zapelosti, boleč v zobeh in ustih, trganju po kosteh, opeklinah, prščen i. t. d. 12/2 ali 6/1 ali 1 velika specijalna steklenica K 5.—

Lekarnarja
A. Thierryja
edino pristna
centifolijska
maža

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitach-Sauerbrunn.

uje stvari iz telesa in večkrat prihrani zelo bolečo operacijo. Pomaga celo pri zelo starih ranah i. t. d. 2 lončka staneta 3 K 60 c. Dobi se v lekarni pri angelju varhu Adolfa Thierryja v Pregradi pri Rogateu. Tudi v večini apotek, na veliko pa v trgovinah z medicinskimi drogami. 224a—19

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

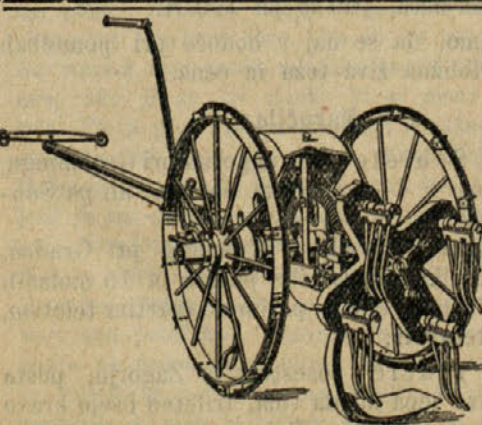

Za izkopavanje krompirja je stroj „Welt“-Roder

Model 1911. 278—5

neizogibno potreben za vsakega kmetovavca! Enostavna in solidna konstrukcija, sestava, ki se ne da pogubiti. Za vsako zemljo, globino in širino priročen. Ni pretežek, dela se z njim lahko, čisto in hitro, kar potrjujejo mnoga priznanja. Zahtevajte, da se vam pošlje brezplačno cenik o „Welt“-Roderju št. 573 od trdke

Ph. Mayfarth & Co.
Wien, II., Taborstraße 71.
680 prvih daril, zlatih kolajn i. t. d. — 1500 delavcev in uradnikov. — Preprodajavci in zastopniki se iščejo.

Razsajajoča

kuga v gobcu in na parkljih

povzroči, da se zmanjša strašno itak že maloštevilno govedo in poveča na drugi strani skrbi kmetovavčeve.

Stvar se pa lahko še poslabša, če se kmetovavci ne lotijo takoj pravočasno temeljitega razkuževanja svojih hlevov, kajti le na tak način se more omejiti razširjanje kuge.

Desinfekcija (razkuženje) hlevov pa se enostavno in ceno izvede na sledeči način:

V 100 litrih mehke vode se raztopijo 3 kg surovega lizoforma; s to raztopino se pomijejo vsi predmeti, cela hlevska oprema in deli v hlevu; tudi mlečna posoda se ima izplakniti s to tekočino, bodisi da je posoda iz kovine ali lesena; enako tudi vsi škafi, vedre, deske in mize za sir, nastavci i. t. d.

Pobelimo hitro stene v hlevih na novo ter primešajmo apnu 3% raztopine surovega lizola.

Izperimo s čopičem in 2%no tekočino vsak dan gobec in bolne parklje naše okužene živine.

Surov lizoform je med vsemi do sedaj znanimi razkuževalnimi sredstvi najzanesljivejše, najzdatnejše in radi tega tudi najcenejše sredstvo. Razen tega se sme dati vsakemu v roke, ker ni strupeno in kar je velike važnosti je to, da surov lizoform nima nikakšnega vonja (smrada) in je radi tega uporaba za ljudi in živino mnogo prijetnejša, nego smrdljiv karbol in kreolin.

Nujno potrebno pa je, da se ne razkužijo samo že okuženi hlevi, ampak tudi morebiti še neokuženi; kajti le na tak način pridemo z gotovostjo razširjanju kuge v okom.

Kdor je poskusil le enkrat surov lizoform, ta ostane gotovo pri njem.

Prodajalne cene surovemu lizoformu na Dunaju proti povzetju:
V pločevinastih (plehnatih) kanglah po 2½ kg K 6.— po 10 kg K 20.—
„ 4½ „ „ 10.— „ 25 „ „ 47.—
Zabaljenje zastoj. „ 50 „ „ 85.—

Pri nabavi sodov po 100 in 200 kg posebno znižane cene.

Franz Wilhelm & Co, Wien, III., Kolonitzgasse 2.